

FORUM



2004

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 49, květen 2004

nr. 49, mai 2004

Milí členové a příznivci Fora,

hlásíme se Vám s novým číslem Věstníku. Prosím čtěte pozorně, najdete tady jaké akce jsme pro Vás připravili a kdy, a jak se s námi můžete spojit, chcete-li se jich zúčastnit. Aby nedocházelo ke zbytečnému mrhání, chceme Vás poprosit, abyste se pořadatelé některých náročnějších akcí dopředu ozvali, chcete-li se zúčastnit (Mikulášská, výlet seniorů). Doufám, že pochopíte.

1. května 2004 přistoupila Česká republika k Evropským společenstvím. Jak řekl prezident Václav Klaus při své pracovní návštěvě v Oslo 13.-14.5. 2004, neměla celkem na vybranou, zatímco Norsko na vybranou stále ještě má. Vážím si názoru pana prezidenta, i já jsem byla vystavena několika neočekávaným, překvapivým a částečně nepochopitelným eurodůsledkům (jistě všichni znáte rovné okurky). Někdy se zdá cena vysoká - vezměte si jen stohy direktiv týkajících se znečištění ovzduší (jak známo je ochrana životního prostředí

jednou z největších legislativních porcí Společenství), nebo procedury na podávání žádostí o projekty. I když v tom si někdy norská byrokracie nezádá. Ale pro mne osobně má tato událost vysoký kladný emocionální náboj, a moc se těším, jak si Evropská společenství užiji. A všem Čechům i ostatním obyvatelům Společenství gratuluji.

Když jsem se probírala příspěvky v tomto čísle, zjistila jsem, že se nese v duchu Pražského jara a dalekých cest. Vychází v době, kdy je festival v plném proudu, a přináší několik příspěvků o hudbě. V minulých měsících proběhlo v Oslo několik významných událostí hudbou oslavených, a asi se nedá očekávat, že se to bude opakovat každý rok, ale jsem ráda, že tomu tak je, a doufám, že i Vás to potěší a rádi si číslo přečtete.

Přeji Vám krásné léto a těším se, že se s Vámi se všemi brzy shledám, například v Asylet.

Alena Bartoňová

INTERNETOVÉ STRÁNKY WWW.CZ-FORUM.NO BUDOU OTEVŘENY 1. ČERVENCE 2004.

INTERNETSIDENE WWW.CZ-FORUM.NO ÅPNES 1. JUNI 2004

Potřebujeme Vaše e-mail! Vi trenger din e-post adresse!

For å spare penger og for å gjøre det mulig å kontakte medlemmer raskt ønsker vi å motta din e-post adresse. Rádi bychom ušetřili na výdajích a urychlili kontakt s Vámi členy. Pošlete prosím svou elektronickou adresu: yvona.holbein@envipro.no . Děkujeme! *Váš výbor Fora*

Má vlast	2
O jazykovém terorismu a o -ř-	3
Obrázky z cest - Tobago.....	4
From Norway with love	6
Vi takker de unge pianister.....	7
Děkujeme mladým pianistům.....	7
Neformální setkání v příjemném prostředí kafe ASYLET	8
Společný pěší výlet na Lilloseter v neděli 29. srpna 2004	8
Podzimní výlet seniorů.....	9
Česká republika a EU/EHP	9
Jan Kristofori (1931-2004)	11
Internett og organisasjonsnummer	11
Škola češtiny – Undervisning i tsjekkisk	11

Má vlast

Bedřich Smetana, Rafael Kubelík a Vltava a Tábor, jaké vzpomínky ta jména ve vás budí? Mně, staré pražce, se skoro současně vybaví Smetanova síň a Vltava a moje mladá léta za války, kdy Kubelík začal dirigovat.

Považte: Letos, tedy 2004, uplynulo 180 let od Smetanova narození, a 120 let od jeho smrti. Dožil se šedesátky. A Kubelíkovi, tenkrát ve Smetanově síni tak mladému, by bylo v tomto roce devadesát let, ale dožil se jen osmdesáti dvou. I to je dobré stáří. Oba jsou pochováni na Vyšehradě, kde se sešli i s Antonínem Dvořákem, od jehož smrti letos uplynulo 100 let. Spolupřičinili duši a kulturu naší vlasti. Slyšíte Harfu pěvce Lumíra? Nebo je to signál rádia Praha?

Smetana proslavil Vltavu po celém světě. "Moldau" byla oblíbená i u norských posluchačů dávno před tím, než se Praha otevřela davovému turismu a Karlův most byl zalidněný obecenstvem mluvícím všemi jazyky. Jestli pak si uvědomují, že řeka pod mostem je Smetanova Moldau?

"Mou vlast" nahrálo nespočet světových dirigentů a orchestrů. Já ji chci mít tlumočenou Rafaelem, a jsem ráda, že jeho starší nahrávky stále ještě vycházejí přenesené na CD, i když snad ne s Českou filharmonií.

Odborníci jistě mají mínění o tom, co dělá právě "Vltavu" tak oblíbenou u nejširšího publika. Často slyším od přátel, že Moldau jim otevřelo svět klasické hudby. Neodvážím se filosofovat, proč právě Vltava, ale snad to je skladatelův jasný program, tok řeky, který se mu podařilo vyjádřit tak jednoduchým a

líbivým způsobem, aniž by slevil na umělecké kvalitě.

Pramínky Vltavy dnes snad stále ještě zurčí a pohrávají si s kameny a zklidní se v rovině. Svatby, tanec, měsíční svit se snad nemění – ale má na to řeka čas? Zmoudří, musí být užitečná. Plyne rozumně do přehradních nádrží, zaplavuje údolí, je vězněna, kolikrát je využito její síly než unavená a ušpiněná pozdraví Vyšehrad? Dravé Svatojánské proudy se svými obrovitými kameny jsou utopené ve Slapské přehradě. Na dně jejího nového malebného jezera se skrývá údolí mého dětství, a moje česká rodina je srovnává s norským fjordem. Před pár lety se řeka vzbouřila a zatopila i své město, ukázala, že zůstává přírodním živlem. Ale slyšet Smetanovu symfonickou báseň o Vltavě hravé, mladé a nakonec důstojně plynoucí když se blíží Praze a zdraví Vyšehrad, mne smiřuje s chodem dějin a času. Útočiště ve vzpomínkách.

Divím se, že "Z českých luhů a hájů", báseň tak lyrická a okouzlující, naprosto nedosahuje popularity "Vltavy", jen zřídka ji je slyšet z norského rádia, i když též vyjadřuje náladu v přírodě a život v krajině. Je složitější? Je příliš česká?

Představte si tedy, jak jsem nevěřila svým uším, když jsem náhodně zapojila NRK P2 a zazněl velebný a mocný chorál známé melodie "Kdož sú boží bojovníci", Smetanova symfonická báseň "Tábor", pátá ze šesti v pořadí cyklu "Má vlast". Neuvěřitelné, že patří do téhož cyklu, mně z ní až šel mráz po zádech.....Chci o ní vědět víc.

Spojím se se svými prameny v Praze a dozvím se následující: Husité byli první, kdo

zavedl kolektivní zpěv věřících při mších, na shromážděních a za bojových tažení. Autorem tohoto chorálu může být i sám Jan Žižka. Ten zemřel před 580 lety ve věku 54 let, v roce 1424.

Na začátek se snad ještě pamatujete:

*“Kdož sú boží bojovníci a zákona jeho,
prostež od Boha pomoci a doufejte v něho,
že konečně s ním vždycky zvítězíte.”*

Ale věděli jste, že je tento chorál vlastně zhudebněným a zpívaným přehledem vojenských příkazů, celkem 9 slok? Je v nich politické zdůvodnění zápasu, konkrétní příkazy k udržení bojového pořádku. Jakmile zazněl z tisíců hrdel husitského vojska, obracel císařovo křížácké vojsko na útěk. Tedy docela přirozeně, že mně přecházel mráz po zádech, když jsem slyšela z norského rádia ten neúprosně vážný bojovný rytmus místo nějaké líbivé melodie.

Chtěla jsem vědět víc o husitech a zajímalo mne, co se může dovědět zvědavý Nor, když se podívá do naučného slovníku *“Store norske”*. Stojí tam toho hodně, o Husovi, Žižkovi a husitech, daleko víc než si já pamatuji z české školy. V Táboru žili v kolektivu, měli vlastní školy, aby se děti učily číst Bibli. A

letmo mně proletí hlavou moderní výraz - fundamentalisté. Nechci urážet, obdivuji.

Válečné úspěchy husitů spočívaly v nové taktice a v zdatné organizaci jejich vojevůdců a v nových zbraních. O cepech a palcátech jsme slyšeli ve škole, ale měli ku příkladu i pancéřované vozy, které vezly kanóny se střelným prachem, a krátké pušky. Ty krátké pušky, první pušky té doby, nazývali *“píšťaly”*. Do němčiny bylo jméno převzato jako *“Pistole”*, a i v mém francouzském slovníku stojí *“pistole”* převzato z němčiny a tam z češtiny *“pistal”*. V mém starém českém slovníku pak stojí *“pistole”* (z franšt., a tam z češt.), krátká střelná zbraň. Článek o Janu Husovi a o husitech v naučném slovníku je podepsán MiBL, což znamená, že jsou příspěvkem Milady Blekastad, nedávno zesnulé (1917-2003) ve stáří osmdesáti sedmi let.

Milada Blekastad má nesmírnou zásluhu o šíření znalosti české kultury v Norsku a ve světě. Začala překládáním českých a slovenských pohádek. Největší zásluhy má však svou doktorskou prací o životě, dílu a osudu Jana Amose Komenského. Překládala jeho knihy a přednášela. Obnovila tak světovou věhlasnost tohoto zakladatele moderní pedagogiky a školství.

Hana Weideman

O jazykovém terorismu a o -ř-

Jak si všichni pamatují ze školních ška-men, byl mistr Jan Hus upálen v Kostnici dne 6.7.1415. Předtím ještě stačil předělat český pravopis zavedním nabodeníček, čímž to Čechům pěkně zavařil. Vzalo počátek písmenko ř, nevyslovitelné pro většinu obyvatel planety.

Připomněla mi to oslava 60. narozenin pana profesora Jiřího Hlinky, jemuž udělil pan norský král Harald V. zlatou medaili za to, co udělal pro Norsko jakožto učitel a virtuos na klavír. Na slavnostním koncertu v aule staré univerzity oslovovali usměvavého pana profesora: Jiri Hlinka. Pozvánka byla trochu správněji: Jiri Hlinka. Pan profesor zářil tak jako tak, při gratulacích i při skladbách, jméno nejméno, třeba si vzpomněl na Antonína Dvořáka, jenž dopadl ve světě ještě příšerněji. Třóšak. Panu profesoru Hlinkovi tímto ještě jednou gratulujeme.

Mám přítele z Třeboně, který se oženil do Mexika se jménem Štěpán Papáček. Tomu říkám odvaha. Má ženu Terezu a modrookou dcerku, v Mexiku prý zázrak, manželčiných 20 bratrů, bratranců a nepřehledně tet a strýců po porodu jávalo. Zda se dcera jmenuje Papáčková, nebo Papacek, nevím. Hlavně aby Tereze nebo Štěpánovi dceru nesebrali na nějakých hranicích, známe pasové kontroly.

Husův počín proto neváhám označit za jazykový terorismus. Mezinárodní. Všimli jste si někdy, kolik znaků dnešního terorismu mělo husitské hnutí? Husovi to prošlo. Protestoval nějaký magistr, nebo aspoň kveruloval v hospodě, kde se jedině mohl takový nápad zrodit, jak je v Čechách po staletí zvykem? Kolik gramotných mohlo chodit v Husově době z Betlémské kaple rovnou do hospody? Mnoho ne. Zřejmě si řekli, není tak zle, mohl zase přijít s novou abecedou, jako vždycky po pátém pivu, nechali to plavat a teď to máme.

Po husitských válkách odešli Bratřáci do Uher na Slovensko, ale vývoz se nepovedl. Nevím, zda bratři Slováci postrádají -ř-. Nezdá se. Oni mají zase -L-.

Věřili byste, že nejsme s -ř- ve světě sami? Polské -ř- není to pravé. Je slyšet spřežka. Zato jinde. Například hned v Norsku. Okolo Trondheimu, bývalého královského města, se mluví dialektem zvaným trøndersk (čti:trendršk). Že něco bolí se řekne v Oslu: å gjøre vondt (čti: uó jére vunt) ale v Trondheimu: det verker (čti: de veřkr). Nebo Irové, jejich země Eire se čte irsky (ne anglicky): -ěř-. Máme v Lillestromu známého katolického kněze, Ira, jmenuje se otec Rori, před několika lety jsem s ním strávil příjemný den, když se připravoval na českou svatbu. Měl oddávat v Praze česko-norský pár a český přednesený obřad měl být velkým překvapením. Berete si zde přítomného...dal jsem tehdy do výuky celou duši, aby si "ste pfitómna" nebrala "ste pfitomného". Kupodivu -ř- mu šlo rychle. Používal jsem Antonína Dvořáka coby didaktickou pomůcku, Mistr promine. Nečekaným problémem bylo dlouhé -á-. Nedostali jsme se přes -Ántonyn Dvořák-. Vyslovit -Dvořák- s druhou slabikou dlouhou a současně neznělou páterovi prostě nešlo z hlasivek.

Naše dvě ratolesti, chodící na češtinu, Jenda (9) a Paul (11), si dosud jen stěžovaly. Důvod? Mnohaleté honění do úkolů, vyjmenovaná slova zpaměti... Ty dětské protesty! Proč se musíme učit česky? Protože jsi Čech. Nikdo u nás ve škole to nemusí, to je "nespravedlivé". Nervy tekly, člověk nadával v duchu i nahlas. A dnes? Panáčkové objevili nečekanou cestu k češtině, dokonce našli

v českém jazyce krásu a zalíbení. Jak? Inu díky CDěčku Jiřího Schmitzera: "Bouda", vydanému společností BMG Czech Republic, neprávem nazvanou "společnost s ručením omezeným", protože skladba č. 16. "Máte na to?" vám bez omezení zaručeně zaručuje neomezenou kvalitu výuky -ř-. Pan Schmitzer mnohokrát v písni jadrně a naléhavě opakuje: "Řekněte pr.el, máte na to! Řekněte..." atd. Naše kořátka vyřvávají -ř- z plných plic. Začínali celou větou, kterou rychle omezili na úderný rozkaz. To nadšení, ta výslovnost! Když už to ten Honza Husů takhle zařídil, konečně se to využije.

Čeští rodiče dětí narozených v cizině, nezoufejte! Všem dítkám, která špatně vyslovují -ř-, se doporučuje častý poslech. Jak prosté, kraťoulinká větička... Dále se doma hodně nasmějete. Díky, pane Schmitzere! Naše děti na to mají! A nejen to, mezi námi, zdá se, že kluci mají na mnohem víc, než vy, pane Schmitzere, který jste "Máte na to?" přece jenom zařadil na desce na cudné poslední místo. Oni si céděčko pouštějí a zpívají zásadně odzadu. K dalším písním se nikdy nedostanou. Být to stará vinylová deska, je uprostřed dávno prodřená, takhle jen upadl věži čudlík "repeat one".

Všem přeji moc hezký den, nebo noc.

Pozn.: Čeština není lehká ani pro počítače. Jsem zvědav, jak bude text vypadat ve Věstníku. V minulém čísle byla slova na konci řádek rozdělena automaticky a podle toho to taky vypadalo.

Zdeněk Bartoň

Obrázky z cest - Tobago

V březnu jsem slavila osmdesátiny, a jako dárek k narozeninám jsem od své dcery dostala pobyt na ostrově Tobago, na dva týdny. Tobago je vlastně historicky a administrativně spojeno s Trinidadem jako jednotka.

Cesta z Osla na Tobago trvá – s čekáním na letištích, přestupováním přesedáním, atd., 20 hodin, což tedy skutečně znamená značné utrpení pro každého, neřku-li pro osobu zvíci 80ti let. K tomu ještě ten velký šestihodinový rozdíl v čase, který působí psychicky, aspoň chvíli. Vyjely jsme z Gardermoen o půl sedmé ráno, t.j. vstávání ve čtyři, a dorazily jsme na

Tobago asi v půl deváté večer místního času (ca. půl jedné ráno času norského), polomrtvé, aspoň já. A k tomu ještě navrch přšelo, jen se lilo... O, toho zklamání! Nutno ovšem podotknout, že to byl ten jediný déšť, který jsme na Tobagu zažily, ale to jsme nemohly vědět.

Po menším nákupu potravin na příští den na snídani jsme byly odvezeny do zamluveného bytu, který se nám ihned zamlouval. Není sice na pobřeží, ale asi 2 minuty od moře, moderní a pohodlný byt s kuchyní a velkou koupelnou.

Nehodlám se zde šířit o dějinách Tobaga, to si každý může najít v lexiku nebo na inter-

netu; omezím se na vlastní dojmy, pozorování a zážitky. Tobago má dobu dešťů a dobu sucha. Březen a první půlka dubna má být nejlepší čas k pobytu. Teplota byla kolem 30 stupňů, i více, ale jelikož neustále pofukuje velmi příjemný vánek, tak člověk to horko tak nepocítuje. Ostrov je 45 km dlouhý a 25 km napříč. Ze severní strany hučí Atlantický oceán, z jižní ho omývá Karibské moře. Ve vnitrozemí je ještě netknutý, zákonem chráněný "rain forest" (je to totéž jako džungle?), který kryje vysoké hory. Tam se dá jít na asi 3-4 hodinový pochod s průvodci, což pro mne ovšem nepřicházelo v úvahu. Po celém jihozápadním pobřeží jsou nádherné pláže, i když místy, kde není zátoka, mohou být trochu úzké, od vnitrozemí vroubené vysokými stromy a/nebo bohatmi keři všeho druhu. Roste zde mnoho mangovníků – obrovské stromy, ale plody nezralé, k mé nevrlosti. Miluji ojídat ze stromů a keřů v jižních zemích. – Všude vodopády různobarevně kvetoucích keřů: oleandry, bouganvillea, clematis, a desítky jiných, jejichž jména neznám. Červená, růžová, fialová, oranžová, žlutá, bílá, všechno v jedné, pitoreskní směsi. I některé nesmírně vysoké a velké stromy nesly nádherné květy různých barev a odstínů, někdy barevé plody, většinou jedovaté, jak jsme se dověděly.

Obyvatelstvo jsou většinou indiští černoši, různého odstínu kůže, mluví – kromě svého domorodého jazyka – normálně anglicky, ale mají zvláštní výslovnost, na kterou si člověk musí zvykat. Lidé jsou usměvaví, zdvořilí, ochotní, každého pozdraví. Neviděly jsme ani jednoho žebráka. Většinou jsou lidé pěkně, velmi čistě oblečení, jezdí ve velkých, moderních automobilech, lesknoucích se čistotou. Sami je denně myjí, na celém ostrově není ani jedna automatická myčka. Cena velkého auta s veškerým automatickým zařízením je 160.000 n.kr. Malá auta jsme tam jaksi ani neviděly. A motocykly už vůbec ne, ty jsou snad zakázané, nebo je lidé prostě nechťejí. Jezdí se nalevo, což bylo pro Markétu ze začátku dosti nezvyklé, ale všechna auta jsou na automatické girování, tak to šlo docela dobře. Tobago má veškeré moderní vymoženosti, ale život domorodců není zamerikanisován, vše jde svým komodním tempem, nikdo na nic nespěchá, žádná nervosita nebo stress není nikde vidět.

Pláže jsou téměř liduprázdné, jenom těsně u hotelu, kde všechno stojí přímo na pláži, leží nějací turisté, ale ani tam ne moc. Američtí turisté žádní, nějací Švýcaři, pár Němců, Švé-

dů, ponejvíce Angličané, protože to přece jenom dlouho byla jejich kolonie. Potkaly jsme jednu norskou rodinu. Většinou turisté středního věku nebo starší, sem tam rodina s dětmi. Tobago nemá vlastně žádný noční život, restaurace zavírají v 11, diskotéku jsme neviděly žádnou, snad v některém větším hotelu. Pro "kuul" mládež, jež se chce bavit po nocích, Tobago není.

Dívky a mladé ženy jsou vesměs velmi štíhlé, vysoké, dlouhonohé, mnoho potenciálních modelek. Starší černošky pak ztloustnou, ale všechny ženy chodí pěkně, čistě oblečené a upravené. Ty úplně mladé mají dlouhé chognony umělých, hladných černých vlasů, z kterých dělají krásné účesy. Také muži jsou často vysocí, dobře stavění a hezky oblečení, v bílých košilích nebo zuřivě barevných tričkách.

Byly jsme překvapené velkým počtem škol po celém ostrově. tam, kde je trochu shluk obydlí (vesnice v našem slova smyslu neexistují, stojí moderní školní budova s hřišti. Děti mají uniformy v barvě té které školy, nažehlené, a naleštěné střevíce, k podkolenicím. Všechny holčičky mají copánky dozadu. Děti se zdají přirozeně veselé a spokojené, aniž u toho ječí nebo se válí po zemi. Školy jsou vesměs řízené některou křesťanskou církví, těch je tam více, a starají se taky například o menší pláže, které udržují čisté. Také jsme se jednu neděli účastnily bohoslužby, typicky černošské, se zpěvem sólovým a chorálním, nádherné melodie, doprovázené menším orchestrem s kytarami. Melodie se hned daly zpívat s sebou, byly tak melodické. Všichni byli strašně svátečně oblečení, muži v černých oblecích (také kněz), starší černošky v kostýmech, malé holčičky měly bílé organdi šatičky a punčošky, vlásy učesané do uměleckých frisur a v těch ohromné mašle a ozdoby z korálků, perliček a mušlí. Vypadaly jako velké panenky na hraní, a tvářily se velmi pyšně.

Obydlí mohou být velice různá, od strašných chalup z vlnitého plechu až k nádherným zděným vilám se zahradami a bazény. Všude visely řady a řady vypraného prádla, lidé chodí stále velmi čistě a vyžehleně oděni. Všechny chudobnější chaty stojí na sloupech, asi kvůli vodě v době dešťů a aby jim tam nenalezl hmyz. Hlavní město Tobago se jmenuje Scarborough, nic to celkem není, jakýsi přístav, a je vzdáleno 12 km od letiště, kde vlastně je turistické středisko, pokud se to tak dá nazvat, hotely, nějaké administrativní kanceláře a pár ob-

chodů, mezi nimi pekárna, kde se dostanou obrovské dorty (obyvatelstvo miluje cukr, prý spotřebují až 5 kg týdně na rodinu), ale žádný chleba. Prodává se nakrájený chleba v plastice, úplně měkký, jako americký, ale docela dobrý jako toast. Lidi si snad pečou chleba sami, nevím.

Kuchyně jakou jsme poznaly v restauracích a hotelech nemá nějaký zvláštní ráz, a taky mně nepřipadala nápadně dobrá. Je hodně ryb, ty jsou ponejvíce vařené nebo grilované, nikdy smažené. Jinak racky a kuřecí maso, ale

ani to nepečené, spíše taky vařené a grilované, s nějakou nepopsatelnou omáčkou. Ale dalo se to jíst. Dobré a laciné byly drinky všeho druhu s místním rumem. Flaška rumu 33,-- n.kr. Víno dosti drahé, ale levnější než zde.

Prázdniny v Tobagu pro toho, kdo hledá klid, nádherné moře, exotickou krajinu, přívětivé obyvatelstvo, nejrůznější ptactvo od pelikána po malinkého kolibříčka, jsou rájem na zemi. Ale je to DALEKO!

Olga Portheim

From Norway with love

Dobrý večer dámy a pánové, vítáme Vás na pravidelné autobusové lince Brno-Praha-Malmö-Göteborg-Oslo... Takto nějak mě přivítal hlas v autobusu. Bylo to před dvěma lety v září, když jsem to slyšela poprvé.

Čechy se mi vzdalovaly a já jsem cítila nový život, dobrodružství a snad i nové přátele. Už po týdnu jsem věděla, že mě čeká úplně jiný život než v Čechách. Můžu začít chodem rodiny, výchovou dětí, lidmi kolem mě či přírodou, která mě obklopovala. V té chvíli jsem prohlásila, že mi život začíná v pohádce!

Ani jsem se neohřála a po měsíci jsem si musela zvykat na to, že je brzy tma a zima za dveřmi. Ano, začátkem října jsem spatřila první sníh!

Po pár výletech do Oslo a okolí jsem si Norsko hned oblíbila. Je to kouzelná zem. Hlídat kluky v české rodině nebyla jednoduchá práce. Občas bylo jejich chování dost tvrdým oříškem na rozlousknutí. Přesto si myslím, že jsme si užili plno legrace a máme mnoho pěkných vzpomínek! Zůstala jsem zde i přes Vánoce - byly opravdu úžasné! K tomu bílý sníh, výzdoba u domků, v oknech malá světýlka a pohádkové domečky... Každý domek by mohl vyprávět svůj příběh.

Čas plynul, našla jsem zde pár přátel s kterými jsem občas trávila víkendy. Dokonce jsem s kamarádkou jela na výlet do Kodaně. Prožily jsme fantastický den! Samotný přístav u mohutné radnice ve mně zanechal hluboký pocit volnosti a kouzla. Když jsem dopoledne přišla do přístavu, Oslo se probouzelo, slunce nad mořem vycházelo. Poblíž v kavárně jsem si dala kávu, vychutnávala čerstvý vzduch, vůni moře a zpěv ptáků... Měla jsem pocit, že mi vše leží u nohou.

Před odjezdem na léto do ČR jsme vyjeli do Lillehammeru a okolí, projeli údolí Gudbrandsdalen v říši Peera Gynta. Byl to nádherný zážitek!! Najednou jsem měla rok za sebou a rozhodla jsem se, že se po prázdninách vrátím...

Vrátila. Bylo to samozřejmě jiné, víc známé. Jen malá novinka - splnil se mi dětský sen! Ve dvaadvaceti letech jsem se začala učit na klavír!! Moc ráda jsem tam chodila a veliký dík patří panu učiteli, který mě mnoho naučil. Také jsem se podílela na Mikulášské, kde se mi moc líbilo a bylo by fajn, kdyby se Vás Čechů scházelo víc a víc!!!

Od svého pobytu až do konce jsem si vedla deník a dělala fotografie. Boužel jsem nestihla všechny své myšlenky a pocity zapsat či vyfotit okamžiky, o kterých občas vyprávím! Stejně jako ve Vašem albu ani v mém nejsou fotky okamžiků, které byly opravdu důležité. Snad proto, že štěstí nečeká až vezmete fotoaparát nebo deník. Možná i proto, že předem neodhadneme, jak zvláštní minuty budeme jednou považovat za štěstí a s jakou něhou dokážeme vzpomínat na chvíle, kdy jsme se cítili šťastně či naopak Vám tekly slzy z očí.

Prožila jsem moc pěkné dva roky života a jsem ráda, že jsem tenkrát našla odvahu odcestovat do neznáma. Loučení je těžké, asi jako vždy, když opouštíte něco nebo někoho, koho máte rádi, na kom Vám záleží. Myslím, že ať se sem vrátím kdykoliv, nikdy to pro mě nebude ten samý domov, nikdy již nebudu moci říci: "bydlím v Mg 10..." A najednou jsem tady. Já...celá nesa. Za prvé - ty věci se mi do kufru stejně nevejdou! A za druhé - uvidím tyhle lidičky ještě někdy? Cesta zpět bude jedna z těch horších v mém životě... Když opouštíte svůj domov, kde jste se

narodili a vyrůstali, s myšlenkou, že se tam někdy vrátíte, je to "brmkačka". Když ale opouštíte svůj "domov" s tím, že si nejste tak jisti, jestli to místo ještě někdy spatříte....

Až po svém návratu do ČR srovnám poslední fotky do vzpomínkového alba a napíšu nad ně: "Norsko 2004 - Já a rodinka", sednu si k oknu a zasním se i nad fotkami ve své hlavě. Projdu okamžiky, o kterých občas povykládám, o nichž se nemluví a možná i ty, co mají nálepku Přísně tajné. Něco, nač se nedá napsat "Norsko a Já" ale co přesto stojí za to, aby tomu člověk už napořád udělal ve svojí hlavě místo.

Jsem sentimentální, vím.... A svět je zatraceně malý na to, abychom zapomínali na své přátele a známé... Ať jsou kdekoliv!!! Mějte se všichni moc krásně a usmívejte se!!!

Za pár dní opět a asi naposledy uslyším....Dámy a pánové, vítejte na pravidelné lince Oslo-Göteborg-Malmö-Praha-Brno.

Se srdečným pozdravem se tímto s Vámi všemi loučí

Jitka K.

Vi takker de unge pianister

som ga en konsert til ære for sin lærer, professor Jiri Hlinka. Klaverpedagog Jiri Hlinka har nettopp fylt de seksti, og for sine fortjenester i musikkens verden er han også blitt tildelt Kongens fortjenestemedalje i gull.

Pianistene Leif Ove Andsnes og Håvard Gimse er allerede verdensberømte mestre, men nå kommer også en yngre generasjon, Ingrid Andsnes, Steffen Horn og Christian Ihle som står allerede høyt oppe i horisonten. Konserten kulminerte når selve Mester Hlinka satte seg til pianoet. Han er selve bevis på, hvordan en sterk vilje og flittig øving kan overvinne også en fysisk handicap.

Vi hørte verker av Schumann, Liszt, Debussy, Chopin og Nikolai Medner. Til slutt spilte Jiri Hlinka Chopins Nocturno i ciss-moll

nr.7, og som ekstranummer Tsjaikovskis "Mars" fra Årstidene.

Jeg har ikke ord for å uttrykke hvor imponert jeg var over deres suverene interpretasjon. Personlig har jeg opplevd sterkest Claude Debussys "Images", spilt av Ingrid Andsnes.

Tillat meg en liten bemerkning: Jeg skulle så gjerne ha hørt noen å interpretere Janacek eller Smetana, f.eks. Polkaer, eller annen tsjekkisk musikk. Blant publikum kunne man høre mye tsjekkisk. For oss var det en uforglemmelig kveld. En takk fortjener også Barratt Due Musikkintitutt som i samarbeid med den Tsjekkiske Ambassade presenterte konserten.

Hana Weidemann

Děkujeme mladým pianistům,

kteří uspořádali koncert na počest svého učitele, profesora Jiřího Hlinky. Klavírní pedagog Jiří Hlinka se právě dožil šedesátky, a pro své zásluhy ve světě hudby též obdržel zlatou Královskou medaili.

Pianisté Leif Ove Andsnes a Håvard Gimse jsou již světoznámí mistři, Ingrid Andsnes, Steffen Horn a Christian Ihle Hadland jsou mladší generace, která již stojí vysoko na obzoru. Koncert vyvrcholil vystoupením Mistra profesora Hlinky, jehož osobnost je sama důkazem, jak silná vůle a pilný nácvik mohou překonat i fyzický handicap.

Slyšeli jsme díla Schumanna, Liszta, Debussyho, Chopina a Nikolaie Mednera. Na závěr nám zahrál Jiří Hlinka Chopinovo

Nocturno ciss moll, č.7, a jako přídavek pak Čajkovského "Březen" z Ročních dob.

Nemám slov, která by vyjádřila můj zážitek této suverenní interpretace. Já osobně jsem se nejsilněji vžila do Claude Debussyho "Images", přednesených Ingrid Andsnesovou.

Dovolte mi jedinou poznámku: Postrádala jsem Janáčka a Smetanovy polky, nebo jiná česká díla.

Mezi obecenstvem bylo slyšet mnoho češtiny. Pro nás to byl nezapomenutelný večer. Musíme též poděkovat Hudebnímu Institutu Barratt Due, se kterým spolupracovalo Velvyslanectví České republiky.

Hana Weidemann

Pozn. red.: Prof. Hlinka vystoupil o několik dnů později (4. května 2004) na koncertu pořádaném Irským velvyslancem (Irsko drží v tomto půlroce presidentství Evropské Unie) na oslavu vstupu 10 přístupujících zemí do Evropských společenství. V různorodém programu, kde vystoupili mladí i již známí

hudebníci z 8 zemí, zazářil prof. Hlinka interpretací Janáčka. V Konserthus v Oslo jsme měli možnost slyšet jak klavír najednou ožil, ovládl prostor a vtáhl posluchače do svého světa. Takové umění je ojedinělé, jeho velikost vynikne obzvláště v různorodém programu kde se vystřídá mnoho interpretů.

Neformální setkání v příjemném prostředí káfé ASYLET

Milí přátelé a přátelé přátel!

Ráda bych Vás pozvala na neformální setkání nás krajanů a jejich přátel do hospody/kavárny Asylet na Grønlandu v Oslo, každou druhou středu v měsíci (mimo červenec a srpen), podruhé již 9. června, mezi 17 a 19 hodinou. Prvním setkáním jsme oslavili vstup České Republiky do EU a zároveň i zahájili tradici neformálních setkání pořádaných jednou za měsíc. Smyslem je sejit se, prohodit pár slov, přijít s návrhem, co by se dalo společně uskutečnit, poznat nové lidi nebo se zas jednou setkat se starými známými. Každý se může zdržet jak dlouho mu to jeho čas dovolí a finančně si myslím, že to také nemusí být náročné. Prostředí hospůdky je jako stvořené pro taková setkání. Podlouhlé stoly z bytelného dřeva, tak jak se na správnou hospodu patří, možnost si přidat malé festovní stoličky, když už oficiální místa u stolu budou obsazena. V jedné z místností hoří krb. Čepují tam tři druhy piva Frydenlund, Bayersk a irské pivo. Jinak je tam dobrý výběr nealkoholických nápojů, připravují černou kávu a výběr červeného a bílého vína je také bohatý. Za pěkného počasí budeme moci posedět venku pod korunami stromů a koukat na pavlače okolních domů. Místa se nemusí rezervovat dopředu, jak budeme přicházet, tak si budeme

přisedávat. Bude jen na tom prvním, aby zabral dlouhý stůl!

Pro ty, kdo by chtěli o Asylet vědět ještě něco víc, uvádím internetovou adresu: www.asylet.no, a tel. číslo 2217 0939.

Jsou vítáni všichni, členové i nečlenové Česko-Norského Fora. Dejte prosím také vědět svým známým a přátelům.

Na točené vychlazené pívko a setkání s vámi se už dnes těší

Líba Janáková

P.S. První setkání v Asylet se uskutečnilo již 12. května 2004, kdy jsme si ještě dodatečně připoměli vstup České Republiky do Evropských Společenství. Po pozvánce elektronickou poštou se nás na poprvé zúčastnilo osm, nálada byla vynikající a převládal duch, že zase příště a ještě ve větším počtu. Velice je vítána mladá generace našich krajanů. Kdo někoho znáte, dejte mu o tomto setkání prosím vědět. Další setkání se uskuteční ve středu 9. června a po prázdninách 8. září. Označte si druhé středy v diářích a přijďte mezi nás. Vezměte s sebou dobrou náladu a něco málo financí, útratu si hradí každý sám.

Společný pěší výlet na Lilloseter v neděli 29. srpna 2004

Lilloseter je příjemná chata v Oslo Nordmarce. Sejdeme se na parkovišti v blízkosti Vojenské školy Linderud, v jedenáct hodin dopoledne. Odtud se vydáme po dobře značené a velice pěkné, široké cestě na Lilloseter. Je to přibližně 6 km jedna cesta. Výlet je vhodný pro všechny, kdo si troufají ujít zhruba 12 km. Děti, které nemají rády nudné a jednotvárné cesty s rodiči, mají možnost se proběhnout a

schovávat se v přílehlém lese. Po cestě je potůček a tůňky, prostě ideální terén pro živé děti plné energie.

Na chatě si dopřejeme odpočinek s posilněním. Na místě je možné zakoupit jak sendviče se šunkou a sýrem, tak si dát buchty s cukernou polevou a tradiční vafle se sýrem či marmeládou. Cena je jednotná 20,- NOK za kus. Je možné konzumovat vlastní přinesené jídlo, veškeré pití se však musí koupit.

V případě pěkného a teplého počasí se dá sedět venku na jednoduchých lavicích s krásným výhledem. Snad by bylo možné i grilovat na grilech na jedno použití – do výletu zjistíme. Děti mají opět možnost běhat kolem, hodí se vzít míč či jiné náčiní pro zábavu venku.

Bližší informace podá Líba Janáková mob. 90755288, nebo pevná linka večer 22167475.

Přijďte, uděláte hned několi dobrých skutků. Mezi jiným: protáhnete své tělo,

setkáte se zase po delší době s někým známým, poznáte nové lidi, určitě si dobře povykládáte, zasmějete se, možná poznáte nové místo v těch nekonečných norských možnostech kam jít na výlet. Všechno tohle stojí za to!

Tak Ahoj na parkovišti!

Líba J.

Podzimní výlet seniorů

Ze starší činnosti našeho spolku se nejlépe pamatují na každoroční setkání penzistů. Vzpomínám si ku příkladu na lunch ve vyhlídkové restauraci v Drammen, na Botanickou zahradu a Munchovo museum, na lunch v restauraci v lese u jezera nad Grefsen, na prohlídku zámečku a výstavu obrazů ve velko-statku Bogstad. Za tím stála Ilona Schart, a tu jsem obdivovala, jak jí to vždy dobře vyšlo, i s počasím. Chtěla bych jí za všechny pensisty moc poděkovat. Tato setkání mi pak chyběla. Proto bych se chtěla sama pokusit o nějakou akci pro nás penzisty, a doufám, že se návrh ujme.

Nabízíme návštěvu Uměleckého střediska Henie-Onstad na Høvikodden.

Sešli bychom se v kafeterii střediska v pátek 24. září 2004, v týdnu 39, ve 13 hodin. Spojení autobusem čis. 151, 161, 162 od

Hlavního nádraží v Oslo. Spolek přispěje na pohoštění.

Zvolili jsme toto museum ze čtyř důvodů:

1. Má dobré spojení
2. Má dobrou kafeterii
3. Má krásnou vyhlídku na fjord a terén na procházku
4. Má zajímavé moderní výstavy.

Pro mne je důležité vědět, zdali je zájem o takový podnik, a kdo se chce této akce opravdu zúčastnit. Prosím o písemnou nebo mailovanou odpověď do 6. září.

Doufám na shledanou

Hana Weidemann

Adresa: Hougnerstgt. 26, 2609 Lillehammer
Tel. 61 25 27 68

Mail: Hanaweid@start.no

Česká republika a EU/EHP

Dnem 1. května 2004 se Česká republika stává členskou zemí Evropské unie. Pro naše občany v Norsku je důležité, že se změny v mnoha ohledech (ale ne vždy) vztahují i na země Evropského hospodářského prostoru (EHP), tedy vzájemně na Norsko i Českou republiku. Smlouva o EHP sice v České republice ještě nebyla ratifikována, jen podepsána, nicméně pohyb osob a změny budou fungovat od 1.5. případně od vyhlášeného pozdějšího data.

Česká republika však k 1.5.2004 ještě nebude součástí **Schengenské úmluvy**. Přípraveni chceme být k 1.1.2006, ale plná účast se nepředpokládá před rokem 2007. Po 1.5.04 zmizí na našich hranicích celní kontrola,

zůstane však kontrola pasová, takže naše hranice s Německem a Rakouskem bude i nadále vnější schengenskou hranicí (tam, kde to poměry dovolí, bude však provádění kontroly zjednodušeno).

Vstup do EU nemá vliv na **státní občanství**.

Cesty občanů ČR do zahraničí

Občané EU/EHP a Švýcarska mohou do ostatních zemí regionu cestovat s cestovním pasem nebo s průkazem totožnosti (v ČR jsou to občanské průkazy vydané po květnu 1993 - karty). Přesto je nejjistější cestovat s cestovním pasem, neboť občanský průkaz je jen v češtině a ne všichni a všude v zahraničí přijmou takový průkaz jako dostatečnou identifikaci

(banky, hotely, půjčovny aut atd.). Cestovní pas nebo průkaz totožnosti musí být při kontrole platný, předpisy Evropských společenství však neuvádějí žádnou minimální dobu platnosti.

Děti do 15 let zapsané v pase rodiče/ českého občana mohou cestovat s tímto rodičem; zápis dítěte v občanském průkazu ovšem každá pasová kontrola nemusí uznat.

Platnost **občanských průkazů** ve tvaru knížky končí k 31.12.2005, platnost občanských průkazů bez strojově čitelné zóny by měla být ukončena k 31.12.2008.

Cestovní pasy ČR zůstávají v platnosti. Asi do roka by se měly začít vydávat nové cestovní pasy ČR/EU, platnost dosavadních však doběhne, tedy po určitou dobu budou souběžně platné oba typy pasů.

Žádá-li český občan o cestovní pas, musí uvést, zda žádá o další (nutno zdůvodnit; první cestovní pas si pak může do ukončení jeho platnosti ponechat) nebo o nový (současný zaplněn, ztratil platnost, změna příjmení apod.). Český občan je povinen neplatný cestovní pas vrátit.

Volný pohyb osob, práce a služeb ...

ČR zavádí **přechodné období** jen na koupi nemovitosti - 5 let a zemědělské půdy - 7 let. Dochází k určitému upřesnění a uvolnění. Odkazujeme na informace Celní správy: www.cs.mfcr.cz

Občan EU může pobývat na území České republiky **přechodně** i trvale bez formálního povolení. Je však oprávněn o takové povolení požádat v případě, že v České republice hodlá pobývat déle než 30 dnů. Žádost může podat na zastupitelském úřadě nebo cizinecké policii na území České republiky. Informace na stránkách Ministerstva vnitra: www.mvcr.cz Tento režim se vztahuje i na občany EHP s určitými úpravami.

Ostatní stávající státy EU s výjimkou Velké Británie a Irské republiky zavádějí pro občany nových členských států **přechodná období** na volný pohyb práce až na 7 let s různými národními pravidly. V Norsku byla příslušná zákonná úprava schválena Parlamentem v pátek 23.04.2004.

Řidičské průkazy zemí EU/EHP platí v celém regionu.

Sociální zabezpečení

Případné bilaterální smlouvy se státy EU zůstanou v platnosti, ale budou často „překryty“ předpisy EU (s Norskem není taková smlouva uzavřena a nikdy nebyla).

Sčítání let pro budoucí důchodové zabezpečení: započítá se i doba již odpracovaná ve státě EU. Základní informace: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/tiskovky/duchodci.pdf>

Uznávání vzdělání/kvalifikace

Nejvyšší autoritou je zde Ministerstvo školství ČR. Dále pak resortní ministerstva podle profese. Ta rozhodují které profese a v jakém rozsahu budou vyžadovat schválení kvalifikace a vzdělání dosažené v jiné zemi.

Zůstává mnoho nevyjasněných oblastí, řada konkrétních otázek zůstává zatím nezodpovězena a odpovědi přinese až praxe. Prosíme proto, abyste sledovali informace na internetu, případně se s dotazy obraceli na nás.

Zdroje informací v ČR:

Všechny stránky se průběžně aktualizují, postupně se doplňují i anglické texty a překlady zákonů:

- Ministerstvo zahraničních věcí: www.mzv.cz V kapitole Cestujeme do zahraničí
- Ministerstvo vnitra: www.mvcr.cz V kapitole Cizinci/foreigners; v ikonovém menu § jsou odkazy na příslušné zákony
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: www.mpsv.cz Sociální zabezpečení, důchody aj.
- Ministerstvo zdravotnictví: www.mzcr.cz Informace pro pojištění léčebné péče - tedy i pro turisty cestující v zemích EU/EHP - (občané EU/EHP musí mít formulář E111 vydaný na požádání na Trygdekontoret)
- Česká správa sociálního zabezpečení: www.cssz.cz Důchody.
- Celní správa: www.cs.mfcr.cz Informace pro deklaranty po 1.5.04
- Zákonodárná oblast, soudnictví: www.justice.cz
- Investice do ČR: www.czechinvest.cz
- Portál EU: <http://europa.eu.int/>
- Migrace do ČR: www.domavcr.cz Pro lidi, kteří se chtějí usadit v ČR

Zdroj: Velvyslanectví České republiky v Norsku

Jan Kristofori (1931-2004)

Zemřel Jan Kristofori, malíř, grafik, karikaturista, sochař, scénograf a vzácný člověk. Když jsem kdysi, začátkem šedesátých let viděl poprvé Hozovy nádherné obrazy na stěnách pražské Reduty, netušil jsem, že jednou, v dalekém Norsku nejen budu několik z jeho obrazů vlastnit, ale hlavně také budu mít čest se nazývat jeho přítelem.

Kristofori, co je to vlastně za jméno jsem se tenkrát ptal. Odpověď na to jsem dostal až po mé srpnové emigraci v roce 1970, kdy jsme se přistěhovali do sousedství Jana Kristoforiho na Stovner, tenkrát nově postavené předměstí Osla, kde bydlel s manželkou Jarmilou a synem Robertem.

Nechci tady psát o jeho úspěších v norských a evropských galeriích, protože o tom píše povolanější osoby. A jeho obrazy není vlastně třeba komentovat, ve všech galeriích vynikají nad ostatní svou výjimečností. Chtěl bych hlavně vzpomenout na to, co udělal pro nás, krajany tady v Norsku.

Vzpomínám na představení Černého divadla, která jsme předváděli v hale Varemese na Sjølyst. Psal se rok 1971. Bylo nás 8 amatérů bez jakýchkoliv divadelních zkušeností, které Honza svolal jednoho dne dohromady a ze kterých Karel Hlavatý, tvůrce

loutky "Titten Tei" "vydupal" s výtvarnou a organizační pomocí Jana Kristoforiho úspěšné představení. Černé divadlo bylo tehdy v Norsku zcela neznámou divadelní formou. Kristofori "dodal" nejen lokály, ale i vyvolal důvěru u vedení Varemese.

Téměř současně začal Honza ve své neschopnosti usínat na vavřínech budovat "sklep". Od jednoho známého Dána dostal k dispozici sklepní místnosti v poměrně špatném stavu. S pomocí barev, koberců a práce se z těchto místností pod Honzovým diskretním vedením stalo kulturní centrum, kam jsme si nejen my krajané chodili poslechnout své hudebníky a herce, ale i Norové se tam, jak na podiu, tak i pod podiem vyskytovali stále častěji a častěji.

Po roce 1989 se jméno a tvorba Jana Kristoforiho začaly opět objevovat v českých galeriích a na divadelních scénách. Honza se vrátil zpátky do Prahy nejen svými pracemi, ale i fyzicky s celou svou rodinou. Počet jeho výstav rostl a jen třeba za poslední dva měsíce loňského roku měl Honza dvě velké výstavy v Praze a v Brně.

23. března zemřel Jan Kristofori. Měli jsme ho rádi a vzpomínáme....

Vladimír Blažek

Internett og organisasjonsnummer

Fra 3.4.2004 er vi registrert i Enhetsregistret i Brønnøysund som "forening/lag/innretning" med navn TSJEKKISK-NORSK FORUM og organisasjonsnummer: 986 696 202. Dermed ble veien åpen for å skaffe oss .no domenet. Fra begynnelsen av juni kan dere slå på www.cz-forum.no som nå er vår internettside.

Med dette vil jeg invitere alle til å komme med innlegg til Nyheter på denne web-siden. Send dem til yvona.holbein@envipro.no.

Škola češtiny – Undervisning i tsjekkisk

Prosíme všechny v oblasti Oslo, kdo sledovali výuku češtině ve školním roce 2003-2004, a všechny zájemce o výuku češtiny ve školním roce 2003-2004 (rodiče školních dětí i dospělí, učitele i žáky), aby se do 22.6. 2004 spojili s Alenou Bartoňovou, Magnus gate 10, 2004 Lillestrøm, 63818222.

Vi ber alle som er interessert i undervisning i tsjekkisk å ta kontakt med Alena Bartonova.

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM. Ansvarlig for dette nummer var Alena Bartonova
Foreningens adresse: POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN , Telefon:63 818 222 , bankgiro: 6241.06.04650
Medlemskontingent: hovedmedlem kr. 150,-, familiemedlem kr. 100,-, pensjonist kr. 100,-

TSJEKKISK-NORSK FORUM
POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN